

✓
कर्म मानरम

एटीय आसासित्यमात्रा

मात्रा १ मे.

गर्भीय गर्भावाणि

II
1922

8. 4. 73 22

न मरुता

नदवरत्रास वीमावाणा

७२७७

मगदकतो
गर्भीय सासित्य मन्त्र

डेवांपीठ-मुद्रा.

द्विमत होड मन्त्र

શ્રીમતી સરોજિની નાયડુ

સમગ્ર ભરતખંડમાં રાષ્ટ્રપ્રેમ ગુણ રહેલ ભારતી
બુદ્ધિનું મુન્દર જીવનચરિત્ર.

તેમની મુન્દર છબી સાથે દુક સમયમાં જપાઈ તેવાર
થઈ બહાર પડશે. ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર, સુરત.

દરેક રાષ્ટ્રીય શાળાની લાયબ્રેરીમાં રાખવા સાફ

ગજરાત વિદ્યાપીઠ મંજુર કરેલાં પુસ્તકો

૧ ગાંધીજીનો જીવનનો અનુભવ	૦-૬-૦
૨ ઇજીપ્તનો ઉદ્ધારક (નિગેરે)	૦-૬-૦
૩ શિવહયાગની શોધ	૦-૧-૬
૪ તિલક ચરિત્ર	૦-૨-૦
૫ ગાંધીજીના બુદ્ધિ પત્રો	૦-૬-૦
૬ રાજપૂત વીરસ કથા	૦-૧૦-૦
૭ ગાંધીજીના વચનામૃતો	૦-૨-૦
૮ પૂર્વ અને પશ્ચિમ	૦-૪-૦

દરેક શાળાના આચાર્યોને તાકીદે મંગાવી લેવાની
અરજ છે. જરૂર લખો. દરખાસ્ત અર્થે મુદ્ર સમજવું.

વ્યવસ્થાપક

ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર

ચોટા બજાર-સુરત

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૮૮૮- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૧૬૨૭૫ ૨૧૨૫૧૫૫૧

વિષય ૬-૨૪

‘વૈભાતરમ્’

રાષ્ટ્રીય ગરબાવળિ.

પ્રાણ પ્રાણેરે, પ્રાણ પ્રાણે, ભરી સ્વદેશભાવ.
સહુ રાષ્ટ્રગાન ગાવા, ઘડીકે આવજો રે લોલ

સંગ્રહકર્તા

નટવરલાલ વીભાવાળા

પ્રગટકર્તા

ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર

૧૮૦ કેળાંપીઝ—મુરત.

[આવૃત્તિ પહેલી]

[પ્રત ૧૮૮૦]

ક્રિષ્નાવ ૦-૧-૬

૫૫. ૪

બે બોલ

ગુજરાતમાં રાષ્ટ્રીય ભાવનાનો જે નવો યુગ મંડાયો છે, તેની પ્રતિમા રૂપે ઘણાંયે રાષ્ટ્રીય કાવ્યો રચાયાં છે. પરંતુ ગુજરાતના કાવ્યશોખનું વિશિષ્ટ લક્ષણ-જે અન્ય પ્રાંતોમાં નજરે નથી પડતું તે-ગરબાનો ઉપયોગ તો સ્વરાજનું કીર્તન કરવામાં ઝાઝો નથી થયો. છતાંયે એ દિશામાં પ્રયત્ન નથી થયા એમ નથી. ગુજરાતનાં સ્ત્રી જનોમાં રાષ્ટ્રપ્રેમ પ્રેરવા ગરબાનું સાધન બહુ ઉપયોગી છે એમાં શક નથી. અને એ સાધનનો પૂરો લાભ મળે એટલા ખાતર, તેમજ રાષ્ટ્રીય કન્યાશાળાઓની એક જરૂરિયાત પૂરાય એ ઇરાદાથી છુટાછવાયા રાષ્ટ્રીય ગરબાઓનો આ સંગ્રહ ગુજરાતને ચરણે ધર્યો છે. એમાં ત્રુટિઓ તો હશેજ; છતાં, આશા છે કે પ્રથમ પ્રયત્ન માની લઈ ગુજરાત તેની યોગ્ય કદર કરશે. વિદ્વજ્જનોને આ સંગ્રહની ખામીઓ દર્શાવવા ખાસ અરજ છે, જેથી બીજી આવૃત્તિ વખતે તેમની સૂચનાઓનો ઉપયોગ થઈ શકે.

દાહ્યુન શુક્લ પક્ષીય }
તારીખ ૧૯૭૮ }

સંગ્રહ કર્તા.

રાષ્ટ્રીય ગરબાવળિ.

ગુણવંતી ગુજરાત.

ગુણવંતી ગુજરાત, અમારી ગુણવંતી ગુજરાત;
નમીએ નમીએ માત ! અમારી ગુણવંતી ગુજરાત!
મોઘેરા તુજ મણિમંડપમાં આ ઝુકી રહ્યાં અમ શિરા;
માત મીઠી તુજ ચરણ પડીને માંગીએ શુભ આશિષ !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

મીઠી મનોહર વાડી આ તારી નંદનવનશી અમોલ;
સ્વકૂલડાં વીણતાં વીણતાં ત્યાં કરીએ નિત્ય કલ્લોલ !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

સત મહંત અનંત વીરોની વહાલી અમારી માત !
જય જય કરવા તારી જગતમાં અર્પણ કરીએ જાત !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

હંડા ઘોર અરણ્ય વિષે કે સુંદર ઉપવન માંય
દેશ વિદેશ અહોનિશ અંતર એકજ તરી છાંય
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

રસ સરિતા રસભર અમીઝરણાં રત્નાકર ભરપૂર
પુણ્યભૂમિ કળકૂલ ઝખૂમી માત ! રમે અમ ઉર !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

હિંદુ, મુસલમાન, પારસી, સર્વે, માત ! અમે તુજ બળ
અંગ ઉંમંગ ભરી નવરંગે કરીએ સેવા સહુ કાળ !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

ઉર પ્રભાત સમાં અજવાળી, ટાળી દો અંધાર !
અંકે સ્વરે સહુ ગગન ગજવતો, કરીએ જયજયકાર !
અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !

નમીએ નમીએ માત, અમારી ગુણવંતી ગુજરાત !
શ્રી અરદેશર અબરદાર.

ગુર્જરી કોણ કહે કંગાલ ?

ગુર્જરી કોણ કહે કંગાલ ?

માત મુજ મીઠી દિલ દરિયાવ ! ગુર્જરી
મીઠી મનોહર વાણી તારી, ઉર ઉરમાં ગુંજાય
રણકારો ફેરેરી ઘંટડી શે મા ! તારો થાય !

માત મુજ મીઠી દિલદરિયાવ—ગુર્જરી

અમારાં ભાગ્ય હીણાં છે આજ

અપરમા કરતી ઘરમાં રાજ

બિના અપરાધ તબરી માત

બાળકો કોટી દેતાં શાય;

અવનિપટ પર શું અમ સરખા છે નિરભાગી લોક ?

માત સગી સમ પારકી શું કહિ પૂરશે ઉરના કોડ ?

હાય ! મુજ ઉર કેં કેં થઈ બાય

હૃદયસર મારું આ ડહોળાય —ગુર્જરી.

લવે જન પામર વગર વિચાર

કહે છે 'શુ' શા પૈસા ચાર'

અમોને તેની શુ' દરકાર ?

અમારે મન તું હૈયા-હાર

ઓછી અધુરી લેવી તેવી, પચ મા તે તો માજ.

કોણ તને નશુણા વિષુ જગમાં રંક છતાં નિજ માત ?

ઉજળાં જગજૂનાં તુજ કુળ

વડી માનાં ભંડાર અખુટ

ભક્ત નરસિંહ તણી તું માત

ભક્તિરસથી ભિંજવિયાં ગાત્ર

મીરાંયે ઉતરી તારે દાર

અખો ને ભોજલ અન્ય અપાર

દયો ને પ્રેમાનંદ મહાન

માત તુજ સાચાં એ સંતાન

કરી સમૃદ્ધ તને સુરસાળ

સભગ્યા નાનાવિધ શણગાર

“ અંગે અંગ પૂરું આભૂષણથી શરમાલી માત

ત્યાં વિષુ પાઘડી શિર ધરું નહિ જે હું સૂત મનન”

ધન્ય એ માતૃભક્તિને ધન્ય

ધન્ય એ પ્રેમાનંદ અનન્ય

—યુગનાં

નવા ને જૂના યુગનાં પૂલ

ઉભા એ પુત્રો તુજ અણમૂલ

ધુમ્યા એ સર્વ ક્ષેત્રને કુંજ

પલ્લ્યા જે અંગ હતાંજ અપ્રેમ્ય

સભારંજની બાની ફલપત ડહાપણનો ભંડાર
 પ્રેમલકિત દેશભિમાને નર્મદનો પૂર પહાર
 ધન્ય ! નર્મદ એ ધન્ય સુધીર
 માતને ખોળે મૂક્યું શિર —ગુર્જરી.
 મણિને ગોવર્ધન સમ્રાટ
 હરિ નારાયણ સાધુરાજ
 કલાપી કેશવ દોહતરામ
 બાલ રણજીતજ ઇચ્છારામ
 એ સહુ તારા પુત્ર પનોતા તું સેવી દિનરાત
 ને સેવે લોહોત્તર ગાંધી અનન્ય ભાવથી આજ
 અરે એ ઓજસુનો અંબાર
 ભરતો મા ! તારા ભંડાર
 ગજવશે જગમાં જયજયકાર
 ગુર્જરી કોણ કહે કંભાલ ?

શ્રી કલ્યાણજી વિ. મહેતા

મારી ભરતભૂમિ

મારી ભરતભૂમિ !

રૂપાળી, રઢીયાળી, યશાળી, સુશીલ, પુનિત,
 તારા ચરણ ચુની,

આનંદે વંદુ જય જય હરદમ નિત્ય ! મારી

દુનિયામાં દેશ અનેકજ છે;

સૌ સૌમાં કાંક વિશેષજ છે !

થયુ તું તો અલૌકિક એકજ છે !

મારી ભરતભૂમિ—

કોણ આવે હિમાલયની હારે ?

કોહીનૂરે અન્ય હીરા હારે,

વણશેલડી સરસ સાકર ક્યાંરે ?

મારી ભરતભૂમિ—

શી ફળદ્રુપતા સ્થળ સ્થળ સોહે

નવરંગી રમણી મનડાં મોહે

બાણે વાડી વિશ્વભરની હોએ

મારી ભરતભૂમિ—

સ્ત્રીઓ પણ અબળા જે બાકી,

તેણે દેશભક્તિ સખળા દાખી;

ઇતિહાસજ છે એનો સાખી,

મારી ભરતભૂમિ—

તારાં કાર્ય ત્યારે ચવને ભાળ્યાં,

મહાશિલ નિર્મળ બુદ્ધિવાળાં;

અહા ! “ દેવા કમાડે પડે નબળાં ”

મારી ભરતભૂમિ—

સેવું નિત્ય પુનિત તવ રજ ચૂમી,

ધન્ય ભાગ્ય નવલનાં તું જન્મભૂમિ;

તારી ભક્તિ રંગેરંગ રહીજ ધુમી,

મારી ભરતભૂમિ—

શ્રી. સ્વ. નવલરામ.

અમારી ભૂમિનું અભિમાન

(રાગ ખિલાસ તાલ દીપચંદી)

એ ભૂમિ અમારી, મેયા અમારી,

કોણ અવર કહેશે નિજની ?

ન દેઉં ઉચરવા—એ ભૂમિં

એ સ્વદેશ માટે, હા રણ યજ્ઞ

ન ચાહું ઉગરવા—એ ભૂમિં

પરાધીન થઇ ટપલા રહેવા

ટાલ પડે શર શરમ ભરી !

ભલું એથી મરવું—એ ભૂમિં

ગુલામ કાફર કાયર પદવી

હિન્દુ કાળા નામે ઠરી

ભલું એથી મરવું !—એ ભૂમિં

શકે ન કાંઈ કરે એ બાળક

મરદ મૂછ મુખ હજી ન ખીલી ??

હા એ શાં મહેણાં—એ ભૂમિં

વણછામાં ઉછર્યો તે કાલે

ફળે બળેથી ઉકળી ?

હાએ શાં કહેણાં—એ ભૂમિં

નથી રાંકડા નથી બાયલા,

નરે'વા નિત્ય દાસ સ્ત્રીયા

કેમ ગાળ ન કહીયે ?—એ ભૂમિં

છદે સ્વધર્મ રંગી, સ્વકર્મ સંગી

સ્વદેશ જંગી પ્રેમે ભિંબ્યાં !

હરિ એકજ હૃદયે—એ ભૂમિં

શ્રી રવ. હ હ મુવ

ભારતી સ્ત્રી-ગીત.

(ગરબે રમવાને ગોરી નીસયાં રે લોલ-એ રાગ)

ગરબે રમવા સાહેલી સંચરે રે લોલ

ભારતીમંદિર ચાડ ચોક, પ્રીતિથી કરે રે લોલ

આવો જહેની ! ગીત રંગ રેલીએ રે લોલ-ટેક

દેશ વાડી નવ પહાવે ભરી રે લોલ

કુંજ કુંજ ધારી પુષ્પકુંજ, વૃક્ષ વલ્લરી રે લોલ

આવો જહેની ! જનની-ગાન ગાઇએ રે લોલ—ગરબે

ભાગીરથી, ગોદાવરી, બ્રહ્મપુત્ર શુભ તીર;

રમે સિંધુ કાવેરી જ્યાં, રમ્ય નર્મદા તીર

શુજરી બંગસુંદરી મળી રે લોલ

કાશિમરી, દ્રાવીડી, મહારાષ્ટ્રી રજપૂતાણીઓ રે

આવો જહેની ! ઐક્યતાન ગાઇએ રે લોલ—ગરબે

હિમાલય શિરસપ ઉંચી, નિર્મલ એ મન આશ.

લિલ્લ અતિ રીતિ તદ્દપિ રહો, એક ઉર અમ વાસ.

લાવો-લાવો હૃદયપાત્રમાં ધરી રે લોલ

મંગળ પ્રીતે અર્ધ્ય, ભક્તિ આત્મસુવાસે ભરી રે

આવો જહેની ! માતૃભૂમિ પૂજ્યે રે લોલ—ગરબે

શ્રી સુમન્ત.

જનની સેવન.

જનની સેવનનો મધુમધુર^૧ અવસર ક્યાં મળે રે?
 અવસર ક્યાં મળે રે, જગ જીવ્યું ફળે રે?
 નવનિધ લાડે નિશદિન ઝલવે,
 ઉરહીર^૨ પાતી હૈયે હલવે
 અલ્પ સાદુ^૩ પણ અમિત^૪ ભારતું ક્યાં મળે રે? જનની.
 પ્રભુપદ ગોરવ વદને મલકે.
 મંજુલ મોહક અન્તર ઝલકે.
 નવનવ સાર^૫ શીખરદે સાને^૬ પળે પળે રે? જનની
 ઉત્તમ શોણિત^૭ જનની કાળે
 રેલાયે શું વધુ કે'વાશે?
 કિસ્મત ક્યાંથી ભારતી હિત કાયા ઢળે રે? જનની.
 શ્રી વસંતવિનોદી

પૂજન.

પ્રીતે પૂજન કરીએ
 મળી પંચરંગ નરવીર, પ્રીતે પૂજન કરીએ.
 દિવ્ય હિન્દદેવી મન્દિર પ્રીતે પૂજન કરીએ.
 અરુણોદયના ઉજ્જવલ કિરણ છંટાતાં ભર નૂરે
 પ્રાતઃ સમયના પડધા વાગે, ગાજે જયના સૂર:—પ્રીતે.
 અમૃતમાં અંગોળ કરીને, ઝીલતાં મૂશળ ધારે
 કેસરી વાધા સજી આપણે, ગ્રહીએ પૂજન યાગ:—પ્રીતે.

૧ મધુ મ. વો ૨ હૃદયનું સત્ત્વ-રૂપ, ૩ અસાધારણ, ૪ સાજ સજી,
 ૫ શીખામણ, ૬ સાન વડે, ૭ લોહી.

દેવ નસે દુહાંસિ જાગવે, પ્રહનાદ સંભળાયરે:
 અમરપૂરીથી અમૃત ઢગતાં, અભિષેક શો થાય !—પ્રીતે.
 કેસર ચંદન અગ્રીલ ગુલાલે લાલ લીલા નવરંગરે
 અર્ચન પૂજન વન્દન કરીશું દિન્દી એકજ અંગ;—પ્રીતે.
 નંદન વનનાં અણમૂલ ફૂલડે, દેવી વધારિશું આજરે
 શિરપર શાશ્વત રરિશો ધરીશું સ્વરાજ્ય રૂપી તાજ:—પ્રીતે.
 શ્રી દેશવ હ. શેઠ.

ભારતી સ્તવન.

(રાગ ભૈરવી)

જનની જગદીશ્વરી;
 મા ભવ્ય ઝલકભરી મા દિવ્ય હૃતકમર— જનની.
 મા તુજ જયજાપનાદધોષ જો, દિગંત ગર્જ છે;
 પડે ગગન મંડળ પડછંદા, ધરણી ધ્રુવ છે. જનની.
 અંતરિક્ષ સહુ દેવો અગ્યા, ચઢો વિમાન પરે;
 પુષ્પ વૃષ્ટિ વરસાવે તુજ પર, જય જય જય ઉચરે. જનની.
 આંધર્વો ગુણગાન કરે મા, દિવ્ય વાદ્ય વાગે;
 અમર અંગના કુસુમભાળ લઈ ઉભી અનુરાગે. જનની.
 ઇંદ્ર ઉભો ઉતારે આરતિ, નારદ નૃત્ય કરે;
 વિષ્ણુ વગાડે સરસ્વતી મા, અનહદ સૂર ભરે. જનની.
 બ્રહ્મા વેદની ધૂન મચાવે, પ્રેમ શૌર્ય પ્રિછવે,
 હરિહર મંગળ આશિષ દે મા, સંપ નીતિ શિખવે. જનની.
 તુજને રસવતી ફલવતી કરવા, સિમત હાસ્યે ભરવા;
 દુઃખ હરવા સુખ કરવા દેવો, લાગ્યા અવતરવા. જનની.

હયે તવ હૃદયે હૃષં છલોછલ, અતિશય ઉભરાશે;
 અનનુભૂત ઉર શાંતિ ઉપજશે, વાહજ વેરાશે. જનની.
 હિંદુ મુસલમાં ખ્રિસ્તી પારસી, એકચત્રંથી ગૂંથશે;
 વિશ્વ પ્રેમીઓ ઘર ઘર વિશ્વે, રવિસમ ઝળહળશે. જનની.

શ્રી લવણ કરિ.

ભારતી પૂજ.

(ગિરધારીરે, વાત કહું તે વિચારે)

ભારત મારે !

પ્રેમે પૂજન તુજ કરિયે

વળી સેવા તુજ આદરિયે—ભારત મા

મા સેવા તુજ પાવનકારીરે,

સહુ સંકટને હરનારીરે

વળી ભક્તિ હૃદય ભરનારી રે—ભારત.

તારી સેવાનાં રૂપ ન્યાસાં,

સ્વદેશીમાં ને રેડીયે સમાયાંરે

વળી દેશપ્રીતિમાં મનાયાં રે—ભારત.

અમે આજ પ્રતિજ્ઞા કરીશું રે,

બસ વસ્તુ સ્વદેશી વાપરીશું રે

એવી રીતે સેવા આદરીશું રે—ભારત.

શ્રી નટરસલાલ વીમાવાળા.

ભારતનાં યશોગાન

ભગિની ! ભાવે આજે લેખાં મળીને આપણે રે !

કરીએ હિંદ-માતનાં પ્રેમથકી ગુણ-ગાન;
ચૂનીને પુનિત જનની કેરાં શિવદ-અર્ચને રે !-ટેક.

સાખી:

નંદન-વન અવનિમહિં, કલ્પ-વૃક્ષસમ ભાવ,
ધેનુ કામ-દુધા બની, પૂરે મનના ભાવ.
માતા ! સર્વ પ્રમથો આકર્ષાઈ તે થકી રે !

આવે લેવા ત્હાઈં પવિત્ર સુખદ શર્ણુ !

ભગિની ! ૦-૧.

સાખી:

ધર્મ-ધરિત્રી માવડી ! કંઈણાને અંબાર,
ઝરણાં ઝરતાં સ્નેહનાં ત્હારે હૃદયગાર.
માતા ! પુનિત ભાવે પુત્રસમા ધરી ભાવને રે !

પૂરતી સર્વ કોઈના મન-માનીતા ભાવ !

ભગિની ! ૦-૨.

સાખી:

કૃષ્ણ, રામ, જો તમસમા, ભાગ્યે ને વામન;
અવતારો બહુ અવતર્યો જનની ! આ તવ તલ.
સુનિ બ્યાસ, પરાશર, મનુ અને શુકદેવજી રે !

આદિ જન્મ્યા જ્યાંથી નગીએ ધારી પ્રેમ !

ભગિની ! ૦-૩.

સાખી:

સાવિત્રી, તારા, સીતા, દ્રૌપદી, નૈષઠ-વામ;
અનસૂયા, મંદોદરી, પ્રાતઃસ્મરણીય નામ.

ગાર્ગી બ્રહ્મચારિણી, સતીઓનું સુખધામ જે રે !

માતા ! દીધો આવી પુનિત નારને જન્મ !

ભગિની ! c-૪

સાખી :

પવિત્ર ને પુણ્યદ વર્ગી, શ્રુતિ સ્મૃતિનાં વેણુ;

મહાભારત ને ભાગવત, ઉપનિષદ-દર્શન.

એવા સત્ય સનાતન ધર્મતણા સિદ્ધાંતને રે !

શીખી, વર્તી તરીએ પ્રેમે આ ભવ-સિંધ !

ભગિની ! -૫.૦

સાખી :

દેવ-ભૂમિ તુજને ગણે, દુનિઆમાં સઉ કોઈ;

લેવા ઉદર તાડરે, જન્મ, ભાવના હોય.

એવી તીર્થ-સ્વરૂપા પવિત્ર ભારત માત ! તું રે !

માની અહોભાગ્ય ને કરોએ ત્હારી સેવ !

ભગિની ! ૦-૬.

શ્રી 'મણિ-મંડન'

દેશનો રત્નભંડાર.

ભણું મારી ભરત ભૂમિ.

હજીહજીતી જ્યોતિ સમાન; ભણું મારી ભરતભૂમિ.

મોહે શશિ રવિ સમ સંતાન, ભણું મારી ભરતભૂમિ.

નિર્ભય જ્યદંકાર ગજવતા શુદ્ધ સંતાન વીર રે-

સત્યાગ્રહી સમશેર ગ્રહી ગુજર ગાંધી ગંભીર રે-ભણું

તાજહીણા રાજાને નામે ફિરોજશા મશહૂર રે
 સ્થાન સવાયું ઝીલ્યું ઝીણાએ મુંબાઈ છે મગરૂર રે—ભણું
 શિવાજીના વંશજ દક્ષિણે, રાનાડે રખવાળ રે
 ગુરૂ-શિષ્યના અંશે તપતા, તિલક કેશરી બાળ— ભણું
 પંજાબે પથગંબર સરખા લાલા લજપતરાય રે
 મદ્રાસે મન મોહક મૈયા બિસંટ વહારે ધાય રે— ભણું
 વન ગૂઢા ગઢ ભેદક ગર્જન સિંહ સમોવડ ચૂર રે
 અંગાળે બેનરજી ઠાકુર બાબુ કુટુમ્બ ભરપૂર— ભણું
 આયરને માલત્રિયા તાતા બોમ્બે જદુ સરકાર રે
 હક, અલિ, નૈડુ, નભતારક વેરે તેજ અપાર:— ભણું
 લોક માન્યને દેશદીપક બહુ સત્યાગ્રહી ભૂમિભક્ત રે
 અમ હિત અરથે ભરતભૂમિ ! તે અખ્યાં અમુલ્ય રત્ન—ભણું

શ્રી કેશવ હ. શેઠ.

નવીન વર્ષનો સંકલ્પ

(આજ શ્યામ મોડે લીની ખાંસરી ગજાય કે—એ રાહ)
 આજ રમ્ય નવીન વર્ષ દિવસ, પ્રિય મુહાવે રે,
 હિન્દ-બાળ થાળ હૃદય મોતી સરી વધાવે,—આજ.
 બચત ! સહુ આર્યવીર
 ત્યજે ગાઢ ગદાનિ તિમિર
 દેશ-ઉદય કાજ આજ, ત્વન્તિ-સમજ થાઓ રે—આજ.
 વિશ્વમહા પ્રભ મહીં
 નહિંદ-માત કેરું સ્થાન,
 પ્રાપ્ત થાય પદ સમાન, એ મુલકય ધારો રે—આજ.

શ્રી સરસ્વતી પ્રચાર,
 કરી સમગ્ર દેશ માંય.
 પુત્ર ધર્મ ધારી હૃદય માતને ઉદારો રે—આજ.
 અખિલ વિમળ હિંદ હૃદય
 એકય વાણ વાળે મધુર
 દ્રેષ, કલેશ કરીને દૂર, બાંધુતા વધારો રે—આજ.
 માતૃભૂમિ પુનિત ચરણ
 અર્પનાર સકલ જીવન
 ધીરે અડગ નૃસિંહ વીર પ્રગટ થાઓરે—આજ.
 ધસો ધારી એકય અભય
 અન્ન, તેજ, તીક્ષ્ણ, સખળ
 વિખરી, સર્વ વિદ્ય વિજય, થાયે રે—આજ.
 શ્રી હાથાભાઈ લક્ષ્મણભાઈ પટેલ.

મહાત્મા ગાંધીજીને ચરણે !

વિશ્વ વિમોહન મોહન ! ત્હેં જગમાં બધે
 સત્યાગ્રહથી અમર કર્યું નિજ નામ જો ! ૧
 કર્મયોગની સરસ સમાધિ સાધીને,
 સ્વાર્થત્યાગના ક્રીધા પ્રાણાયામ જો ! ૨
 કમર કસી નિજ બાંધી જન હિત કારણે,
 ગાંધી ! ક્રીધાં અનેક ઉજ્જવલ કામ જો ૩
 કાર્યશક્તિનું અદ્વિભન જગને ચીમવી,
 ભર નિદ્રાથી જગતનું હિંદુસ્થાન જો ! ૪

ભાડકમાયા બાપા ભારત માતના,

બવાય જગજગમુખ આજે તુજ નામજે ! ૫

સાદું જીવન ને મનન ઉંચું રાખી સદા,

સ્વદેશ માટે સહુ અતિ અપમાન જે ! ૬

પરોપકારાય સતાં વિમૂલયઃ તથા,

પૂર્ણ કરાવ્યું અમને વીરા ! હાન જે ! ૭

હુનિયાના બેઢી ! ઠેઢી સઉ સંકટે.

નિજ કર્તવ્યે રાખી પૂરણ હામ જે ! ૮

રાષ્ટ્રજીવનના પઢવ્યા મોંઘા પાઠને,

હિંદ તણું કીધું વિશ્વે સન્માન જે ! ૯

બાંધ્ય ધરી તેં બાંધવ દીનજનો તણી,

એકલગૂરે દીધું દયાતું દાન જે ! ૧૦

મોહન ! મોહ ન રાખ્યો તેં નિજ સ્વાર્થમાં,

કૃષ્ણ તણા અવતાર ! ત્હનેય પ્રણામ જે ! ૧૧

કર્મવીર ! તુજ હીર સદા દીપાવજે,

ગાય 'પ્રભાસ્કર' ગુણિયલ તુજ ગુણગાન જે ! ૧૨

શ્રી જનાર્દન પ્રભાસ્કર.

વીર હાક એકવીસી.

હાક પડી વીર નર જામજોરે, બની બહાદુર આવાર

ધરી સસ અસહકાર, રણનાં રણશિંગાં વાગીઆં.

સાબરમતીથી સૈન્ય નીસર્યું રે, બન્યા ગાંધી સરદાર

રેંદીઆ કામ કામ થાપીઆ, કાઢે મુર અસહકાર—રણનાં.

ચક્ર સુદર્શન ફરી વળ્યું રે, ભલી ભારત મોઝાર.

કસે દિશ ભાગી ડોલવા, કહે કરો અસહકાર—રણનાં

શોકત મહમદ બે બંધવારે, ખરા મુસલ્લીમ સરકાર.
 ગાંધીજીના બન્યા ગોઠીઆ, ધર્યું શસ્ત્ર અસહકાર—રણનાં
 ઉત્તરથી લાલા પધારીઆરે, કરી કીચલુનો સંગ.
 નહેરુએ અલ્હાબાદ ડોલાવીયું, કરી વકીલાત બંધ—રણનાં
 બંગમાં હેશબંધુ જાગીયારે, કરી વૈભવનો ત્યાગ.
 ગાંધીજીને કહેણ મોકલ્યું; છઉં દેશનો હું દાસ—રણનાં
 મદ્રાસમાં યાકુબ ધુમતારે, જેને રાધવની સહાય.
 જેલમાં જઈ પાવન થયા, નહિં માંગ્યો જેણે ન્યાય—રણનાં.
 દકખણમાં કેળકર દેડતારે, જેની વાગે વીર હાક,
 તિલક જતાં જે ડગ્યા નહિ, નહિ સરકારની ધાક—રણનાં.
 દિલ્હીના મશહુર હકીમજીરે કયો નુસખો તૈયાર.
 ગોળી બનાવી આપી દેશને, જેનું નામ અસહકાર—રણનાં.
 દેવી સરોજની મોખરે, જેનો કોયલનો કંઠ,
 ભારતની નારીઓ જગાડતાં, જેણે રાખ્યો છે રંગ—રણનાં.
 મોહમયી જે મોહમારે, કીધો નિદ્રાનો ત્યાગ.
 એકે અવાજે આગળ થઈ, રાખી ભારતની લાજ—રણનાં.
 ભાઈ ભરૂચા રંગ રાખીયોરે, કરી દેશનનો ત્યાગ.
 પારસી પંચને જઈ મળ્યા, લીધો ગાંધીજીનો સાથ.—રણનાં.
 રામ લક્ષ્મણની જોડલીરે, ખરા પંચના પટેલ
 ધુમી રહ્યા છે ગુજરાતમાં, કરી મૂકી રેલ છેલ.—રણનાં.
 વામન ડોલાવે પંચમહાલનેરે, જુએ શાણી સરકાર
 વેઠને લાત મલી ઠેઠથી, કયો પૂર્ણ અસહકાર.—રણનાં.
 ખેડામાં ખેલતા અબ્બાસજીરે, બની બહાદુર જુવાન
 ગિદવાણી આબ્યા ગુજરાતમાં, દેતા રાષ્ટ્ર તણું શાન.—રણનાં.

કલ્યાણ, દયાળ બે જોડીઆરે, જેને એદરસની સહાય.
 ભારતમાં સુરત આગળ કયું, હવે થાશે જયકાર.—રણનાં.
 વરધામાં જમનાજી જાગીઆરે, જેને વેપારીનો સંગ.
 રેંટીઓ પ્રેમથી વધાવીઓ, વિદેશી માલ કયો બંધ.—રણનાં.
 હક સાહેબ હકતો રહ્યારે, બન્યા સાચા દ્વંદ્વીર.
 ગંગાના તટપર જઈ વસ્યા, ધન્ય આવા જે વીર.—રણનાં.
 આખાલ વૃદ્ધ સૌ દેશનારે, ખેલે રેંટીઆના ખેત.
 સુતરના તાંતણા તાણતાં, સૌ હોંસે જાય જેલ.—રણનાં.
 મારો નહિ મરતાં શીખારે, આવો ગાંધીજીના મંત્ર.
 મંદિર ગણો તમો જેલને, તમો થાશે સ્વતંત્ર.—રણનાં.
 દેશના બંધુ બગજોરે, તજી આજસ તમામ.
 આવો અવસર નહિ આવશે, રાખો ભારતનું નામ.—રણનાં.
 શ્રી ગોધરાકર.

સૂતર કાંતોને

રાગ—(અલખેલી અંખામાત જોવાને જઈએ)

સૌ ખડેનો ધરીને ઉમંગ, સૂતર કાંતોને
 નિજ કરવા નિર્મળ અંગ, રંટિયા રાખોને
 સત્ય શિયળ સચવાશે જેથી, સુજે ન દુર્ગુણ એકરે,
 વિદેશી વસ્ત્રો ત્યાગ કરો તમે, સમજી રૂડો વિવેક—સૂતર.
 દેશન તણી હવાએ પુલ્યાં, ન રહું પોતાનું ભાનરે,
 નિર્જાતાનો આંક રહ્યો નહિ બન્યાં તે છોક નાદાન—સૂતર.
 ઝીણાં વસ્ત્રોનો મોહ મટાડી, મનનો કરોને નિરોધરે,
 હાથે સૂતર કાંતો પોતે, એવો ગાંધીજીનો બોધ—સૂતર.

માતાઓ! જ્યારે મનથી સમજી, કરશે મહા અપારદે;
 દેશ તણો તવ ઉદ્ધાર થાશે, વડે મહાત્મા વારંવાર—સૂતર.
 શક્તિ રૂપે થઈ થક ફેરવો, સુદર્શન શુભ નામરે,
 સૂતર તાંતણે સ્વરાજ મેળવશે, ઉરમાં ધરીને હામ—સૂતર.
 ગૃહસ્થોના ધરનું એ રમકડું, સાધન ગરીબનું થાય,
 લાભ સર્વને સરખો આપે, મર્યાદા સચવાય—સૂતર.
 પિધવાઓએ અવશ્ય લેવું, રેંટિઆ--નત નિરધારદે,
 ધર્મ આખરે તો સચવાશે, તરશે આ સંસાર—સૂતર.
 ચુલા વિના ઘરમાં નવ ચાલે, ત્યમ રેંટીઆ વિષે ગણાયરે,
 હમેશાં તમે સૂતર કાંતો, દુઃખ દારિદ્ર દૂર થાય—સૂતર.
 શું મહિમા કહું રેંટીઆનો હું, કહેતાં ના આવે પારદે;
 અનુભવી જન સુખ એતો જાણે, જેની કીર્તિ ત્રિભુવન ગાય—સૂતર.
 શ્રી ગોધરાકર.

હિંદનો ઉદ્ધારનાર.

જાગ્યો સખિ! હિંદનો ઉદ્ધારનાર

દેશધેલો ગાંધી ગુજરાતમાં.

આવી સખિ! ભારતના ભાગ્યની રુદાવર

કિરણ કિરણ પ્રગટે પરભાતનાં

ભારતમાનાં બાલુડાં, કરતાં દુઃખ-પોકાર

અન્ન વસ્ત્ર વિણ ટળવળે દુઃખ ભરિયો સંસાર.

જાગ્યો સખિ! દુઃખ-પાય દૂર કરનાર

દેશધેલો ગાંધી ગુજરાતમાં.

પ્રેમ વડે દેહતણાં કરતો જે દાન

વિશ્વપ્રેમી સંત ગાંધી મા'ત્મા

રાજા દુઃખ કરી પીડતો; વળી એનો વેપાર,
 દુઃખ દૂર કરવા સૂચ્યો, ચરખો તારણહાર;
 આવે સળિયા સૂતરને તાંતણે સ્વરાજ

થાય દૂર દુઃખ સહુ જાતનાં
 થાય હિન્દ માત વિશ્વકેરી સરતાજ

કિરણ કંઈ પ્રકાશે એ પ્રભા તણાં
 શ્રી નટવરલાલ વીમાત્રાળા.

વીર બાળાઓનો રાસ.

હાં.....સહુ સાથમાં, ગુણ ગાઇએ હિન્દમાતાનાં.
 સહુ ગાઇને, બળવીને, જગાડિએ બન્ધુ આપણા.

....હાં....સહુ૦

કરો અન્ન શસ્ત્ર સન્ન સહુ એ તણારે
 ચઢે બન્ધુ રણે આજ એ આપણા રે
 ખચીત જીતે, હાડે ને બન્ધુ પ્રીતે,
 નાત જાત બચ મેલી, નિજ ધર્મકા ભૂલે નહિ,
 તો વિજય દેવી વિજય માળા અરપે

બન્ધુ કંઠમાં....હાં....સહુ૦

બન્ધુ ચઢડશે રણમહી, કરશું અંબાસેવ,
 આત્મજીને એ જીતશે સ્વરાજ્ય તો તતખેવ
 પછી ઉમણી, કરો સખી મુજણી,

દધ માતનેવધામણી, ઉમંગ અતિ આણી,
 દેશે આશિષે બાળનેહાં....ચહુ૦

શ્રી જયન્ત મહેતા.

રણે વિદાય.

(રાગ-કાશી.)

હણ હણતો હય ખારણે, વીરા ! પેંગડે પાય ધરોણ !

પેંગડે પાય ધરોણ. વીરા ! મુહૂર્ત સમો આ ખરોણ !—

આંખમાં અંજન, રણરસરંજન, શુંજન યુદ્ધગીતોનાં,

વાંકી વાંકી ખેરી પાથ પીળી આ, વિધશે નેણજ કોનાં ?

વીરા પેંગડે પાય ધરોણ ! ૧

તાણી તાણી આ મૂછ છે મરડી, કરડી રહ્યા હોઠ રાતા.

વારે વારે ખુબ મારે ખુખારા, ને તડપી રહ્યા પગ તાતા !

વીરા પેંગડે પાય ધરોણ ! ૨

હડખડ હડખડ હમભર દોડી, ખુબ ખૂંદો રણ ખાંતે.

ચહુ દિશ અસિ ચમકાવી ખતાવો, શૂરપાણું કણમાં તે !

વીરા પેંગડે પાય ધરોણ ! ૩

વીરપિતાના વીર છિયા તે ચૂકશે કયમ આ દહાડો ?

વીર રસે રણકુંજ ધુમીને શિરના ફુલ ઉડાડો ?

વીરા પેંગડે પાય ધરોણ ! ૪

ભારત માત ઉભી ઉમરામાં આશિષ કે શુભ આજે !

હણહણતો હય વીર ! ચડો આ, જય જય દુન્દુભિ વાજે !

વીરા પેંગડે પાય ધરોણ ! ૫

શ્રી ખખરદાર.

સ્વદેશ ઉત્કર્ષ.

અહા ! જ્યાં અભયભર્યાં મન ખીલે,

અને જ્યાં ઉર્વંજયોત શિર ઝીલે;

અહા ! જ્યાં જન કુટુંબ વિસ્તરે,

અને જ્યાં સત્ય મોતી મુખ સરે!

પિતા! એ સ્વતંત્રતાને સ્વર્ગ

પ્રભુ! હો મુજ સ્વદેશ ઉત્કર્ષ!

અહા! જ્યાં પૂર્ણાદય સહુ પુરે,

અને જ્યાં વિવેકસ નિર્જરે.

અહા! જ્યાં મન તુંનય વિચરે.

વિચારે, વિશાળ વર્તન ધરે.

પિતા! એ સ્વતંત્રતાને સ્વર્ગ,

પ્રભુ! હો જય સ્વદેશ ઉત્કર્ષ!

શ્રી હરિત

હમારાં જીવનસાધ્ય.

હમારા જીવનનાં પ્રિય સાધ્ય સનાતન હિન્દમાં રે

હમારા હિન્દમાં રે—હમારા જીવનનાં

પૂર્વ અને શુભ નવીન સંસ્કૃતિ

જીવન પોષક ઉભય સંગ્રહી

સંયોગ-જીવનમાં ઘોળી કરવી સુધારણારે

હમારા હિન્દમાં રે—હમારા જીવનનાં

સમાજને વ્યક્તિગત સેવા

ધર્મ જીવન સંન્યાસ સાધના

દેશ બંધુની સેવા હિંદે એજ પ્રભુ ઉપાસનારે

હમારા હિંદમાં રે—હમારા જીવનનાં

સર્વ અર્પણે માતૃમોચના

એજ હિંદની જીવન સાધના

હોય હિંદુ મુસલમાની પારસી જાતનારે

હમારા હિંદમાંરે—હમારા જીવનનાં

સ્વમાન-સ્વાશ્રય-સ્વતંત્રતાની

વિશ્વજંધુતા-સમાનતાની

વીર ગર્જના કરી હિંદમાં હિંદી જીવન જમાવવાંરે

હમારા હિંદમાંરે—હમારા જીવનનાં

શ્રી કનુભાઈ દેશાઈ.

આમંત્રણ !

(ઓધા ! શિયાનેરે—એ ઢાળ)

હૃદય હૃદયેરે, હૃદય હૃદયે ધરી સ્વદેશ ંહાલ,

ગાવા ઘડીક ગાન યશનાં સહુ આવજોરે લોલ.

ભવન ભવનેરે, ભવન ભવને, કાલ્યો સ્વરાજ્ય ફાલ,

ફડા ફાલની પ્રસાદિ જરાક લાવજોરે લોલ.

જે ભૂમિના તત્વથી, પોષાયા સહુ પ્રાણ,

જે ભૂમિના સત્વથી, પામ્યાં નવલાં જ્ઞાન.

વાવી સ્વમાનની વાડીઓ, હો સખિ શાણી !

ગુંજે સ્વતંત્રતાના નાદ, સૌ આવજો સખિ શાણી !

પ્રાણ પ્રાણેરે, પ્રાણ પ્રાણે, ભરી સ્વદેશ ભાવ,

સહુ માતૃગાન ગાવા ઘડીક આવજોરે લોલ.

જે ભૂમિના વસ્ત્રથી ઢંકાયે અમ અંગ,

જેના ઉપકારો અતુલ અમપર થયા નિઃશંક !

કરવા ઉદ્ધાર એ ભૂમિનો ઓ સાહેલી !

રજો ઘર ઘર સ્વરાજ્યનો યજ્ઞ હો સાણી સાહેલી-હૃદય

શ્રી સીતારામ શર્મા.

રાસ

(રાસડો)

મોહનમંત્રે જગાડી આલમ હિંદની રે લોલ.—ટેક.

વેણુ સત્યની વગાડી ગભીર નાદની ને— મોહન.

અખિલ ભારતમાં બચ્ચતાથી લલકતી રે લોલ.

અસહકારમાં બતાવી ચાવી અભયની ને— મોહન.

વીર હાક તો વગાડી વિશ્વ વ્યાપતી રે લોલ.

ગર્જના ગળવી સત્યસિંહનાદની ને— મોહન.

દીધી શુદ્ધ જીવનધર્મ તણી ખાતમી રે લોલ.

ગાંધી-ધર્મ-દીક્ષા પૂર્ણ પરમ પાવની ને— મોહન.

જીવન સાદું, ઉચાર્ય તો વિચારની રે લોલ

તજી વૈભવ કળા સજી આચારની ને— મોહન.

અડગ પ્રહલાદ હિંદલકત ભાવતાં રે લોલ

ભડ ભગિરથ સ્વતંત્ર-ગંગ લાવતા ને— મોહન.

પૂર્ણ પ્રગટયો છે ભાણુ ભરતભોમનો રે લોલ

અસત્ય, અનીતિ, અન્યાય તણા હોમનો ને— મોહન.

હિંદ હૈયામાં હામ તો તમામ છે રે લોલ.

હિંદીવાન પુણ્યનામ મંહિ માન છે ને— મોહન.

ભાગ્યભાણુ તો ઉદે થયો છે ભારતી રે લોલ

ન્યાં ઉદે થાય શ્રી ગાંધી વીર મહારથી ને— મોહન.

શ્રી વિઠ્ઠલરાય આવસત્થી.

સૂતરને તાંતણે.

અમે લઈશું આજ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે !

નહિ લેવા જઈએ રાજ્ય

અધમને બારણે !—અમે૦

એમ કરીશું સેવા સંઘની

છે સત્ય માર્ગ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે !—અમે૦

સહકાર કરી સહુ હિન્દીમાં

અમે લઈશું પૂર્ણ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે !—અમે૦

પ્રિય ધર્મયુદ્ધ આ હિન્દનું

અમે જીતીશું જ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે ! —અમે૦

કરી આત્મવિકાસ અનેકધા

પરુશકિતએ લઈ સાથ

સૂતરને તાંતણે !—અમે૦

હિન્દે અતિયોગ અન્યાયનો

કરીશું અશસ્ત્ર અસહકાર

સૂતરને તાંતણે !—અમે૦

કરી આત્મશુદ્ધિ બળ પામીએ !

અમે જીતીશું જ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે !

અમે લઈશું આજ સ્વરાજ્ય

સૂતરને તાંતણે !—અમે૦

શ્રી કનુભાઈ દેશાઈ.

સ્વદેશી.

અમે તો વસ્તુ વિદેશી વિસારી

ગણી છે સર્વ સ્વદેશી ખ્યારી—અમે.

મોંઘેરા અમ મુલક તણી ધરણી રસકસ ઉભરાતી,

જાત ભાઈની ઝહેમતથી ઉપજેલ ચીજ સ્વીકારી—અમે.

અંગ ઢાંકવું વિદેશી વસ્ત્રે વરવો લાગે ઢંગ,

ઘાટી પાતળી જન્મભૂમિની ખાદી શરીરે ધારી—અમે.

રઠિયાળા સહુ દેશહુત્તરો ખીલવશું ભલિ ભાત,

રખવાળા એ સ્વતંત્રતાના મોહનમંત્ર પુકારી—અમે.

શ્રી આખે હયાત.

સ્વરાજનો ગરબો.

લઈશું, લઈશું, લઈશું, અમે હવે સ્વરાજ્ય લઈશું.

સ્વરાજ્યનો ઝુંડો ફરકાવી, મુક્ત ગુલામીથી થઈશું રે—અમે.

વિદેશી વસ્ત્રનું ઢહન કરીને, ખાદી અંગે ધરીશું રે—અમે.

મહાસભાની આજ્ઞામાં રહીને, કાયદાનો લંગ કરીશું રે—અમે.

હસતાં હસતાં જેલમાં જઈશું. જેલને મહેલજ માનીશું રે—અમે.

કૃષ્ણજન્મનું સ્થાન છે સુંદર, અધિક આત્મખળ ધરીશું રે—અમે.

મરતાંયે નહિ મારીએ કોને, અડગ સત્યાગ્રહી રહીશું રે—અમે.

સાચી શિખામણ ગાંધીજીની, અવિનાશી ઉર ધરીશું રે—અમે.

હિન્દ-ભગતિ

સહુ બેનો આવો, હિન્દમાંત ગુણો ગાઓ,
આજ લેળી મળીને શુભ સ્થાનમાં.

માતૃ-ભક્તિ દીપે દેહદાનમાં

લક્ષી સેવા સ્વીકારી, માતૃ-ખંધનો તબક્કા,
ગર્જે ગુણવંતો ગાંધી ગુજરાતમાં.

સાખી

દાસ, લાલને નહેરૂ છોંશથી જેલે બંધ

આત્મ વિભુતિ પ્રકાશથી, દેહ દિવ્ય અળકાય

શોકત, મહમ્મદે માતને દિયાવી,

ગુલામી છૂંદગી ક્ષાર સમી માની,

મહેલ માની જેલ, સારી આવમ જણાડી,

ત્યાગી, ત્યાગી ગુલામી બેડી ત્યાગી, સહુ

સાખી

સ્વયંનિર્ણય માગી રહ્યાં વિશ્વવિષે સહુ રાજ્ય,

હિન્દ તણા કર્મે સખી ! રહી એ મોટી આશ;

હિન્દ-બાળે માતૃ કાજ સેવા સ્વીકારી,

તન, મનને દ્રવ્ય વડે આહુતિ આપી,

જાત, જાતૃ-પ્રેમ વડે લિન્નતાને કાપી,

જાગી, જાગી, હિન્દ પ્રજા જાગી. સહુ

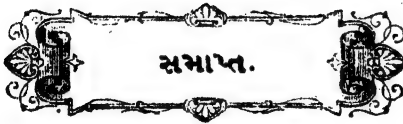
શ્રી લીખાભાઈ વ્યાસ

હિંદનું ભવિષ્ય

માણ હવે ઉજળી થાશે રાત, જંધારી આશમી રે લોલ,
 બહાણલાં વાશે થાશે પ્રભાત, દુઃખડાં બધે રામી રે લોલ.
 માણ તારા ધાયલ પૂત સંપૂત સૂતેલા જાગશે રે લોલ,
 માણ થશે ઝાઝો અંધારાત જાતમુખ ત્યાગશે રે લોલ.
 જાગશે દાન દયાના વીર ધીર વીર જાગશે રે લોલ,
 જાગશે સાવજ ગિતા વાદ કેસરી ત્રાડશે રે લોલ.
 વરસશે સ્વાતિના^૧ વરસાદ આકાશથી આવશે રે લોલ,
 માણ જોછીપે મૂલ મોંઘે મોતીડાં પાકશે રે લોલ.
 જાગશે રામ વિનાનામાં રામ ગર્વ ગંજર^૨ થશે રે લોલ,
 જાગશે જાગશે જાદવચંદ્ર^૩ અધમ ઉદ્ધારશે લોલ.
 જાગશે કૃષ્ણાનુ^૪ન થઈ એક ધનુર્વેદ ધારશે રે લોલ,
 જાગશે લીમ અને ભડ લીખ લીધાં પણ પાળશે રે લોલ.
 જાગશે મેવાડી ભડવીર પ્રતાપનાં પણ ધણાં રે લોલ,
 માણ એને યુગયુગના અપવાસ, કરશે પારણાં^૫ રે લોલ.
 જાગશે શિવાજીનાં સૈન્ય ધરતી મુજાવશે રે લોલ.
 છતરે ફૂડકપટનાં ખેલ ફૂડ ત્યાં ધુજ થશે રે લોલ.
 માણ તારી ફૂજનાં કીર્તિગાન ગોરવ જાગશે લોલ,
 માણ તારાં ફૂજમલ પીશે ફૂજ, ફૂજ દીપાવશે રે લોલ.

૧ નક્ષત્રનું નામ. ૨ ગર્વથી જાગશે. ૩ કૃષ્ણ. ૪ અપવાસ પકીનું મોજન.

મંદ મૃદુ હિમાળાના વાયુ ઉત્તરના વાયુ જશે રે લોલ,
 માણ જશે રોગ શોકના થોક શીતળતા શાંતિ થશે રે લોલ.
 ઝરશે અમીઝરણાં વરસાદ ભૂમિ લિંબવશે રે લોલ,
 ક્યારડે કલ્પતરૂનો^૫ પાક કણના કળશી થશે રે લોલ.
 માણ એવા મોંમાંગ્યા વરસાદ કુંદનના^૬ વરસશે રે લોલ,
 આવતી સાગરિયાની છોળ રતનથોક^૭ રેલી જશે રે લોલ.
 માણ તારો ભાગ્યસવિતા ભર્ગ^૮ સિંચતો ચડતો જશે રે લોલ,
 પ્રભુના શરદપુનમના ચંદ્ર સમેા મધ્ય સ્થંભી જશે રે લોલ.
 માણ તારૂં ભારત બનશે સ્વર્ગ નંદનવન ઝાંખા થશે રે લોલ.
 માણ તારો જય જય જય જયકાર જગત ત્રણ ગાજશે રે લોલ.
 શ્રી વિહારી.

૫ કલ્પવૃક્ષ-મનમાન્યો. ૬ સોનાના. ૭ રત્નોથી ભરેલો થોક.
 ૮ પ્રકાશ.

સાંકળિયું.

નામ.	પૃષ્ઠ.
જે બોલ.	
૧ ગુણવંતી ગુજરાત.	૩
૨ ગુર્જરી કેણુ કહે કંગાલ ?	૪
૩ મારી ભરતભુમિ	૬
૪ અમારી ભુમિનું અભિમાન	૮
૫ ભારતી સ્ત્રી ગીત	૯
૬ જનની સેવન	૧૦
૭ પૂજન	૧૦
૮ ભારતી સ્તવન	૧૧
૯ ભારતી પૂજા	૧૨
૧૦ ભારતનાં યશોગાન	૧૩
૧૧ દેશનો રત્નભંડાર	૧૪
૧૨ નવીન વર્ષનો સંકલ્પ	૧૫
૧૩ મહાત્મા ગાંધીજીને ચરણે	૧૬
૧૪ વીર હાક એકવીસી	૧૭
૧૫ સૂતર કાંતોને	૧૯
૧૬ હિન્દનો ઉદ્ધારનાર	૨૦
૧૭ વીર બાળાઓનો રાસ	૨૧
૧૮ રણે ત્રિદાય	૨૨
૧૯ સ્વદેશ ઉત્કલ	૨૨
૨૦ અમારાં જીવન સાધ્ય	૨૩
૨૧ આમંત્રણ	૨૪
૨૨ રામ	૨૫
૨૩ સૂતરને તાંતણે	૨૬
૨૪ સ્વદેશી	૨૭
૨૫ સ્વરાજનો ગરબો	૨૭
૨૬ હિન્દ બાગૃતિ	૨૮
૨૭ હિન્દનું ભવિષ્ય	૨૯
સાંકળિયું	૩૧

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર:-ઈશ્વરલાલ મૂળચંદ વીમાવાળા
ગાંધીવ સાહિત્ય મંદિર, કેળાંપીઠ-સુરત.

છાપનાર:-ગોવિંદજી ઠાક્યાભાઈ નાયક
શ્રી અનાવિલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, બરાનપુરી ભાગળ-સુરત.

કેટલાંક સ્ત્રી-ઉપયોગી પુસ્તકો.

શકર કૃત પદ્યાખ્યાન:—એક સ્ત્રી સ્ત્રીનું કવિ-
તામાં રચેલું ચરિત્ર દરેક સન્નારીને જરૂર ગમશે. કિંમત
સવા રૂપિયો.

સીતા વનવાસ:—શુકુલમૂળ રામના આદર્શ
અનિ પત્ની સીતાદેવીની તપશ્ચર્યાની પુણ્યકથા. કિંમત
દશ આના.

આર્યસુબોધરત્નાવલિ:—સંસારમાં સુખી થવાના
માર્ગો સર્જીતું પુસ્તક. કિંમત રૂપિયો એક.

કેટલાંક વાંચવા લાયક રાષ્ટ્રીય ગ્રંથો.

હૃદયમંથન:—શ્રી કલ્યાણજી વિકૃતસાર્થ મહેતાની
કવિતાઓનો સંગ્રહ. કિંમત છ આના તથા પાકું પૃદ્
આઠ આના.

સ્વદેશગીતામૃત:—સલિત્રી રાષ્ટ્રીય કવિતાઓનો
અભૂતે સંગ્રહ. કિંમત પાંચ આના.

હિન્દ કીર્તન:—સ્વદેશભક્તોના પાંચ ફાટા સાથે
છ આનામાં આ પુસ્તક બહુ સોંપું છે.

જેમને એકએ તેમણે તાકીદે લખવું.

વ્ય. ગાંડીવ સાહિત્ય મંદિર

ચાટા બજાર-મુરત.

વચનામૃતો.

૧. એકં બાલિકા એનો અત્મા ઉદ્ધારવલ છે. જે તેનું જ્ઞાન થયું છે તે સાડાછ ફૂટ સામા હિમ્મત દેખે. સમક્ષ ઉભી રહી તેને મહાત્મ કરી શકે છે.

૨. સ્ત્રીના દ્રોષથી, આદિ સ્ત્રીઓએ પોતાને પ્રભુ દુષ્ટો પર પાડ્યાનું આપણને શાખો દર્શાવે છે.

૩. જે સ્ત્રીને પોતાના પુણ્યનું જ્ઞાન આવ્યું છે તે સ્ત્રીત્વ તેના આત્મભાવ પડે શોભે છે.

૪. જેમ હાથીનું શરીરના મનુષ્યના મુદિગ આગળ કામ નથી કરતું તેમ મનુષ્યના બેટલે સ્ત્રીપુરુષ હિમ્મતના આત્મભાવ આગળ મનુષ્યનું મુદિગજ અને રાજાના ભાગ તુલ્યવત્ થઈ જાય છે.

૫. હું કમળું છું કે હિંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓ પોતાને અજ્ઞાતા માની પોતાની પ્રજાનું રક્ષણ કરવાનો અધિકાર નહિ તો. જે સ્ત્રીઓએ હનુમાન આદિ શીરાને પેટા કર્યો છે તે સ્ત્રીને અજ્ઞાતા કહેવામાં અજ્ઞાત રહું છે.

૬. જ્યાં સ્ત્રીઓને તાર મારાનું કે દામ્પતીરતનું જે બીજાં બોલવાનું કામ કરવું પડે ત્યાં મુખ્યસ્થાનો બહેન યથેચ્છા હોવો. બેઠેજે તે પ્રજાએ પોતાની સંપત્તિનું દેવાનું કાઢ્યું છે. તે પ્રજા પોતાની આપણ ઉપર રહેવ સાગી છે, એવી મારી માન્યતા છે. આપણી સ્ત્રીઓ આ મહા વિવશનું પાત્ર અને આપણી રક્ષેધયજ્ઞ મટી આપણી સહચરી, આપણી અધોગના, આપણા મુખદ્વારની બાળીયજ્ઞ ન બને, ત્યાં આપણા સર્વ પ્રયત્ન નિષ્ફળ જણાય છે.

—મહાત્મા ગાંધીજી

